

Føroyski fiskiðnaðurin roynir nýggjar leiðir:

Nú skal borðreiðast við kongafiskinum

— flakavirki hevur keypt skerimaskinu til kongafisk

Tað er Handils- og Frystivirknið í Fuglafirði, sum er fyrsta flakavirkið í landinum, ið hevur bilagt eina Baader 150 úr Vesturtýsklandi. Henda maskinan kann skera kongafisk — og fer henda royndin at eydnast, er móguleiki fyri at ein væl størri partur av fiskaútflutningi okkara til kanska serstakliga teir amerikansku húshaldini verður flak av kongafiski.

Føroyingar hava fyrr gjørt lítið av at veiða kongafisk. Tað var í vár, at henda veiða tók seg upp á djúpum vatni undir Føroyum. Menn vita ikki við vissu, hvussu stórum stovnurin av kongafiski er, men týskarar hava í nógv ár fiskað kongafisk undir Føroyum, eini 10.000 tons um árið.

Teir stóru saltfiskatrolararnir hjá Kjelbro hava fingið væl av kongafiski nú í heyst, nú teir hava verið noyddir at veiða í heimasjógv. Eisini cuba-

Byrja royndarframleiðslu í januar

Nú hevur so Handils- og Frystivirknið keypt eina skerimaskinu úr Týsklandi. Teir rokna við at hava maskinuna síðst í árinum og byrja framleiðslu í januar mánaði. Egil Toftegaard, stjóri, sigur, at maskinan, sum kostar umleið hálva millión, fyribils er ein roynd. Ætlanin er at hini flakavirkini í landinum skulu fáa upplýsingar um, hvus-

land. Teir hava skorið fiskin við eini Baader 189, men hon egnar seg ikki væl. Maskinan sker so illa, at tað er alt ov leingi at reinskera aftaná. Meginparturin av arbeiðnum má tí gerast við hond, og til hetta fer nógv arbeiðsløn. Úrtækan verður tí í minna lagi.

Vilja ikki hava kongafisk

Sum stóðan er í dag ynskja í tí einki flakavirki at fáa nógvan kongafisk. Heldur ikki kunnu virkini selja slógvið av kongafiskinum sum minkafóður. Í lötuni verða gjørdar royndir á minkafarmi, um kongafiskurin kann nýtast sum fóður. Hesar royndir eru ikki lidnar enn.

Hóast slógvið á kongafiski er ógvuliga feitt, er prisurin tann sami sum fyri annað slógv. Hetta heldur Egil Toftegaard á

Handils- og Frystivirkninum vera skeivt. Prisurin átti at verið umleið 20 prosent hægri. Í lötuni letur Havsbrún 11 oyru fyri kilo av slógvi.

Góður marknaður

Marknaðurin fyri kongafiski skuldi annars verið góður. Íslendingar, ið veiða stórar nøgdir av kongafiski, selja bæði til USA og Sovjetsamveldið. Prisurin á kongafiskafiski er nakað niðanfyrir toskafisk. Annars gevur kongafiskurin í prosentum minni úrtøku, nú hann verður skorin so illa. Men við eini góðari skerimaskinu skuldi stóðan verið ein heilt onnur.

Egil Toftegaard sigur, at teir fara at framleiða blokk og serstakliga fimmfund, ið fer beinleiðis til húshaldini. Høvuðsmarknaðurin verður helst USA, men móguleikin er eisini góður fyri at selja fryst flak við skraðu til Vesturtýsklands.

Í dag er avreiðingarpisurin á kongafiski ikki stórus. Meðan fiskimenn fáa umleið 3 kr. fyri kilo av toski og hýsu, fáa teir bert 1.15 fyri kongafisk.

Sera spentir

— Vit eru sera spentir, hvussu tað fer at ganga við nýggju maskinuni, sigur Egil Toftegaard. Ætlanin er at royndarkoyra maskinuna í januar. Hann leggur aftrat, at teir hava verið sera hepnir at fáa eina maskinu nú. Hetta er tann síðsta maskinan, ið eini seriu, sum Baader-verksmiðjurnar gera í lötuni. Annars høvdu teir verið noyddir at bíða til næsta summar.

fiskivinna

Samarbeiði

Fiskivinna føroyinga er framvegis í eini broytingartíð. Vit missa rættindi á fjarleiðum. Fiskiløysi hevur verið á eini tí mest týðandi miðleðini — eystanfyrir — við tí úrsliti, at vit nú meira enn nakrantíð mugu lita á okkara egnu grunnar.

Hesar broytingar seta nýggj krøv til tey, sum arbeiða á sjónum og á landi. Fyri fiskimannin merkir tað, at hann nú oftari er heima, tí styttri er á fiskileið og inn at avreiða.

Fiskiðnaðurin á landi fær stóðugt størri og størri nøgdir av ráveru. Her krevst tí ein framhaldandi útbygging av bæði framleiðslu- og goymsluorku. Eisini er størri tørvur á arbeiðsfólki.

Flakavirkini eru saman við fiskiflotanum høvuðslivæðrin í føroyska samfelagnum. Fiskiflotin hevur gjøgnum árin verið útbýgdur í mun til teir veidumøguleikar, vit hava havt. Flakavirkini harafturimóti eru bygd við tí eina fyri eyga; at taka imóti fiski og hagraiða hann.

Líta vit eini 10 til 20 ár aftur um bak, vóru fá flakavirkir í landinum. Í dag er talið 17 og fleiri nýggj eru í umbúnað. Her eru hend sera heppin framstig, tí við teimum mongu flakavirkjunum eru skapt arbeiðspláss um alt landið.

Á sinni vóru annars røddir frammi um einans at byggja nøkur fá og stór flakavirkir. Við hesum kundi nógvur peningur sparast og meiri faast burtur úr í krónum.

Heppið var tað, at profitturin, sum í so mongum forðum stýrir tilveru okkara, ikki eindarlest slapp at keva móguleikanum fyri einum meira menniskjansligum og sunnum framburði. Tað var áhugin fyri stóðugum fyrirkæsum á so mongum plássum sum gjørligt, ið legði lunnar undir hesa vinnu.

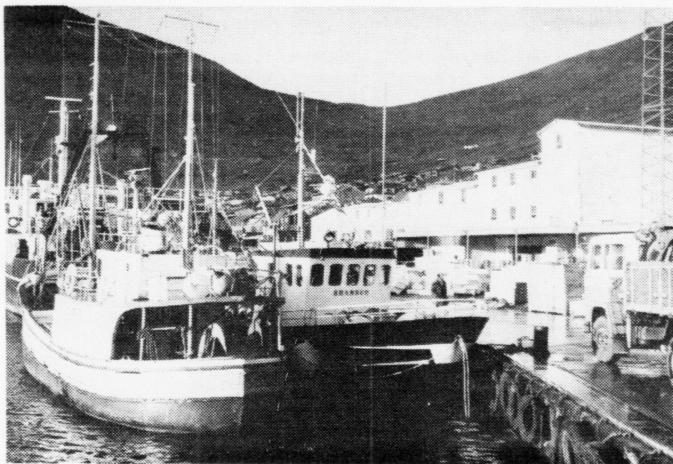
Gott var tað, at »profitáranarnir« ikki fingur samarbeiði í lag. Men dyljast skal tó ikki yvir, at mangan skortar uppá samarbeiði millum føroyingar. Innan flakavinnuna kundi verið størri samarbeiði, uttan at tað kom at beina fyri nógvum arbeiðsplássum. Her kann nevast felags goymsla og felags avskipingarhavn hjá fleiri virkjum í einum ávisum øki. Talan er nú um tilíkt samarbeiði í Eysturoynni.

Nú vit skulu veiða meiri á heimleiðum eru vit noyddir at fiska øll tey fiskasløg, sum størri nøgdir eru av. Broytingarnar innan fiskivinnuna hava tí noytt okkum til at veiða kongafisk og blálongu, sum vit als ikki hava fiskað áður.

Henda vend ávirkar sjálvandi fiskiðnaðin á landi. Nú hevur eitt flakavirki keypt maskinu at skera kongafisk. Hetta tiltak er fyribils ein roynd, og ætlanin er, at hini flakavirkini skulu fáa upplýsingar um úrslitið av royndunum. Her má sigast at vera talan um eitt samarbeiði, ið ber á ta røttu leiðina.

Ti við samarbeiði kunnu vit náa longur fram á mál. Mál? Jú, tað mál har trygg arbeiðsviðurskifti og rættvis lönarkor eru tryggjað okkum øllum, ið buggva á hesum klettum.

Ja.

Handils- og Frystivirknið hevur sum fyrsta flakavirki í Føroyum keypt linju til kongafisk.

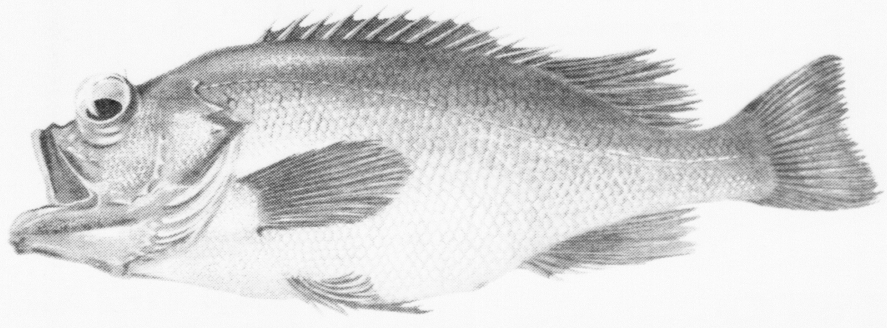
trolararnir, sum avreiða til Handils- og Frystivirknið, hava roynt á djúpum vatni og hava fingið nógvan kongafisk. Í síðstu viku var Munkur á Fuglafirði við 1300 kossum, umleið helvtin av veiðini var kongafiskur.

Í lötuni hava flakavirkini ongan annan móguleika enn at skera kongafiskin við hond. Henda manngongd er orsökini til, at tað letur seg ikki gera at arbeiða størri nøgdir av kongafiski.

su maskinan roynist og um størri framleiðsla av kongafiski loysir seg. Teir stóru týsku verksmiðjurtrolararnir, sum royna undir Føroyum, hava tílika maskinu umborð.

Avskipað til Týsklands

Handils- og Frystivirknið avskipaði í síðstu viku 20 tons av kongafiski til Týsklands. Fiskurin fer yvir Alborg, nakað hava teir eisini selt yvir Eng-

Kongafiskur: Verður hann størri partur av útflutningi okkara?